

Hvorledes stille Udsigterne sig for Mælkeriprodukternes Værdier i de kommende Aar?

Foredrag i del kgl. Landhusholdningsselskab den 5te April 1882
af Etatsraad Tesdorpf.

At jeg har forelagt Dem, mine Herrer, dette Spørgsmaal til Diskussion, hidrører fra, at jeg meget ofte i mit stille Sind har prøvet paa at klare dette vanskelige og dog saa vigtige Spørgsmaal for mig, thi af alle, som for Tiden foreligger paa det landøkonomiske Omraade, forekommer Intet mig saa indgribende, saa magtpaaliggende at faa besvaret som netop det Spørgsmaal: hvilke Værdier kunne vi vente for vore Mælkeriprodukter i de kommende Tider.

Det er umuligt for os at undgaa at se med stor Betænkelse paa alle de Anstrængelser, som gjøres, baade i den gamle og i den nye Verden, for at forøge og forædle Mælkeriprodukterne i alle Retninger og paa alle Omraader. Hertil kommer, at Overgangen fra Faarehold til Kvæghold iværksættes ikke blot i enkelte Egne, men Faarenes Reduktion til Fordel for Koen iværksættes saa godt som i samtlige Europas Lande. Verdensmarkedets Forsyning med Uld er i stadig Tiltagende fra Sydamerika, Afrika, Australien, Ny Zeeland, medens ogsaa Nordamerika stadig endnu seer sine Faareflokke voxe paa sine store, tildels uafbenyttede Græsgange. Endog i England, hvor Kjødfaaret især siden Begyndelsen af dette Aarhundrede har indtaget en saa dominerende Plads iblandt Husdyrene,

er Faarenes Antal i det sidste Decennium aftaget med flere Millioner, uagtet Faarekjødet betaales højest af alt Kjød. I Tyskland ligner Faareflokkenes Formindskelse paa sine Steder en formelig Flugt, eftersom Jordbrugerne for en stor Del i denne Overgang fra Faar til Kvæg se deres eneste Frelse. Denne Bevægelse naaer helt op til den russiske Grænse og er vistnok i Færd med at gaa over Grænsen og gjøre sig gjældende i selve Rusland. Opleve vi ikke det samme Fænomen i vort eget Land? Hører det ikke til Dagens Løsen: bort med Faarene? Se vi ikke vore Uldmarkeder svinde ind Aar for Aar, saaledes at vi endog maa befrygte, at de ville komme til at standse af Mangel paa Uld?

Det ligger nær at forudsætte, at Faareantallets Formindskelse erstattes ved en Tilvæxt i Kvægbesætningen, og jeg beklager i dette Tilfælde ej at raade over det fornødne statistiske Materiale for Europas Lande til at kunne besvare dette Spørgsmaal. Med Hensyn til Danmark stille Tallene sig saaledes: Der fandtes af

	1871		1876
Hornkvæg . .	1,238,898	Stkr.	1,348,321
hvoraf Køer .	807,513	—	898,012
Faar	1,842,481	—	1,719,249
Svin	442,421	—	503,667

Skulde jeg udtale en Formodning om, hvilket Svar vi ville kunne vente fra de europæiske Lande i deres Almindelighed, da formoder jeg, at dette vil gaa ud paa at konstatere, saafremt det kunde konstateres, at Kvæggets Antal ikke er voxet stærkt, men at Kvæggets Udbytte overalt er tiltagende; var dette ikke Tilfældet, vilde vi opleve ganske overordentlige Priser, især paa Smør, thi at Forbruget af denne Artikkel er i stadig endog betydelig Stigen i alle Kulturlande, er uomtvisteligt.

Jeg formoder, at de følgende Tal bedst ville kunne bevise dette. Jeg har været saa heldig at kunne skaffe et, som det forekommer mig, ret klart Billede over Smørbe-

vægelsen i Europa og Nordamerika, og De ville tillade mig at oplæse dette for Dem.

Udførsel af Smør, fratrukket Landets Indførsel.

	Danmark	Holland	Frankrig	Tyskland	Newyork	Sverige
	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.	Pd.
1865—66	9,244,480					
66—67	9,500,064					
67—68	8,520,960					
68—69	6,243,328					
69—70	10,444,672					
70—71	11,341,568	43,461,374				
71—72	10,261,888	40,513,568				
72—73	16,979,872	30,491,028				
73—74	20,129,088	36,208,934				
1874	26,570,880	37,029,436			4,695,110	
1875	23,385,376				4,216,548	
1876	26,071,136	45,838,880			10,045,434	
1877	20,271,552	46,221,382	66,627,218		19,686,447	
1878	18,320,064	52,344,280	57,562,200		23,029,732	
1879	18,849,152	72,902,378	43,654,162		36,153,444	
1880	19,169,472	72,103,424	47,864,822	14,928,200	28,188,364	
1881				13,185,400	18,628,351	6,082,000

Englands Indførsel af Smør har været

	Pd.
1872	114,946,181
1873	129,050,629
1874	163,688,074
1875	148,254,870
1876	167,595,057
1877	165,431,839
1878	181,336,713
1879	206,606,206
1880	234,300,002
1881	206,688,420

Udførsel af Margarin fra Newyork var

	til	i 1879	fra $\frac{1}{11}$ — $\frac{30}{9}$ 1880
		Pd.	Pd.
	Rotterdam	10,738,057	10,014,817
	Antwerpen	156,184	1,230,774
	London	169,584	52,776
	Liverpool	982,140	531,877
	Glasgow	246,621	1,259,725
	andre Havne	200,195	1,093,722
	ialt	12,492,781	14,183,691

Jeg formoder, at det vil gaa Dem, som det gik mig, jeg forundredes over disse Tal. Til Trods for de overordentlige Anstrængelser, som vi ikke alene ere med til at udføre i vort eget Land, men som vi ogsaa se i de andre

Lande, er der Tilbagegang i Udførselen allevegne undtagen i Holland. Hvorledes dette Lands overordentlige, voxende Produktion kan forklares, er mig noget dunkelt; vel seer jeg af Newyorks Exportliste, at af 14,183,691 Pd. Margarin, som ere exporterede derfra i 9 Maaneder, ere 10,014,817 Pd. gaaede til Holland, hvilket Kvantum kan tænkes endnu væsentlig forøget fra andre Lande, men dette forklarer os ikke en Stigning af 42 Millioner Pd. i 10 Aar. I 1874 var vor Udførsel 26,570,000 Pd. medens Hollands var 37 Mill. Pd. I 1880 udførte vi 19 Mill Pd. og Holland 72 Mill. Pd. Paa samme Tid er Frankrig dalet med 20 Mill. Pd., Amerika udførte 36 Mill. Pd. og er gaaet ned til det halve, 18 Mill. Pd. Tyskland, vore gamle Hertugdømmer iberegnete, udførte kun 13 Mill. Pd. og Sverig kun 6 Mill. Pd. Lægge vi samtlige disse Tal sammen, faa vi en Udførsel af 188,336,282 Pd. i 1880; i hvilket Aar England imidlertid har indført 234,300,002 Pd.

Til at dække denne Forskjel have vi endnu Ruslands og Finlands Udførsel, som jeg til Dato forgjæves har søgt at skaffe mig Oplysning om.

Naar vi se paa disse Tal, nægter jeg ikke, at vi aldeles ikke behøve at frygte en Overproduktion af Smør i den nærmeste Fremtid. Europa har for Tiden en Befolkning af 320 Millioner Indbyggere og de Nordamerikanske Stater af 50 Millioner. Denne Befolkning forøges ifølge en lav Beregning aarlig med 1 pCt. eller med 3.7 Millioner, hvoraf den største Del er smørforbrugende. Denne Tilvæxt i Befolkningen er en Faktor, vi som oftest ikke gjøre os tilstrækkelig klar om, naar vi veje Produktion og Forbrug imod hinanden. Den anden Faktor er den tiltagende Velstand, der, hvor meget der end klages over den voxende Fattigdom, alligevel giver sig tilkjende paa mange Maader og paa mange Omraader, og den afgiver sikkert den bedste Forklaring for Smørudførselens Aftagen. Vi have fra gamle Tider hørt, at Sukkerforbruget danner det paalideligste Thermometer for et Lands Velstand, eftersom bedre Kaar øjeblikkelig gjøre sig gjældende i et større Forbrug

af denne Artikel. Sideordnet Sukkeret staaer vistnok Smørret. Massernes forbedrede Vilkaar vil altid medføre, at det tørre Brød vil afløses af Smørrebrød, saafremt Muligheden er tilstede for at tilvejebringe dette.

Hvor stor Englands egen Smørproduktion er, er umuligt at erfare med Sikkerhed. Storbritanien er kun i forholdsvis faa og begrænsede Distrikter et hvad Englænderne kalde *dairy-country* (Mælkeriland), hvilket derimod Irland unægtelig er, hvorfra store Masser af Smør og Flæsk udgaa. Fordele vi Englands betydelige Indførsel af Smør over hele Landet, hvis Befolkning udgjør 36 Millioner, bliver der ikkun 6 Pd. Smør pr. Individ (216 Mill. Pd.), hvilket vi efter vore Forhold vistnok ikke ville kalde stort, thi i Danmark fortærer, efter hvad vi kunne skønne, ethvert Individ 16 à 20 Pd. Smør om Aaret. Englands Hovedproduktion i Husdyravlen er Kjød og vil vedblive at være det; om end Bestræbelser gjøre sig gjældende for at udvide Mælkerierne, ville disse kun langsomt udvikles paa Kjødproduktionens Bekostning. England vil vedblive at være den solide Kjøber af endog en voxende Indførsel af denne vigtige Artikel, om hvilken det med Rette kan siges, at jo kostbarere den bliver, desto mere er den begjært, thi desto mere velsmagende bliver den. — Amerikas engang saa truende Smørkonkurrance skræmmer mindre Aar for Aar. De 50 Millioner Amerikanere danne vistnok Jordklodens stærkest tærende Folkeslag, saalænge Konjunkturerne ere dette Land nogenlunde gunstige. Smørudførselen er for Tiden i den Grad bleven reduceret, at den for bedre Kvaliteter endog fuldstændig har ophørt. Prisen i Newyork for godt Smør er saa høj, at der er gaaet godt holstensk Smør til Amerika. Hollands stærkt voxende Udførsel er allerede omtalt og burde nærmere undersoges, thi vel er Hollands Hornkvægantal stegget fra 1,065,800 Stkr. i 1840 til 1,471,193 Stkr. i 1878, men herunder er indbefattet alt, hvad der i Holland findes af Hornkvæg. — Tysklands Smørudførsel er tilsyneladende snarere nedadgaaende end stigende. — Sverigs Overskudsudførsel udgjør 6,084,000 Pd. i 1881.

Dette Billede er opmuntrende for Smørproducenterne. Vi behøve tilsyneladende ikke at frygte nogen Overproduktion af fint Smør, hvilket ligeledes indeholder en Beroligelse med Hensyn til Priserne paa dette for os saa vigtige Produkt. Efter nu, saa godt det har været mig muligt, at have belyst den nuværende Situation af Smørproduktionen paa Verdensmarkedet, burde vi vel kaste et nærmere Blik paa selve Smørrets Pris. Jeg kunde til dette Spørgsmaal Belysning gaa 41 Aar tilbage i Tiden, thi saa langt naa mine statistiske Optegnelser.

Prisen for Ourupgaard's Smør er i Gjennemsnit for Femaarene siden 1841 følgende

1841—45	55	Kroner	pr. 100	Pd.	Netto.
1846—50	59	—	—	—	—
1851—55	68	—	—	—	—
1856—60	87	—	—	—	—
1861—65	89	—	—	—	—
1866—70	101	—	—	—	—
1871—75	117	—	—	—	—
1876—80	128	—	—	—	—

I de sidste 10 Aar er Smørprisernes Stigning paa det store Marked standset; vi ville saaledes f. Ex. anføre, at Kjøbenhavns Top-Notering snarere har en nedadgaaende Tendents, thi denne stiller sig saaledes:

1874	var den	123	Kroner	pr. 100	Pd.	Netto.
1875	—	119	—	—	—	—
1876	—	127	—	—	—	—
1877	—	119	—	—	—	—
1878	—	113	—	—	—	—
1879	—	102	—	—	—	—
1880	—	117	—	—	—	—
1881	—	120	—	—	—	—

Iaar stille Priserne sig tilsyneladende væsentlig gunstigere end Aaret i Forvejen, nemlig i Gjennemsnit for Maaneden:

Oktober 1880	125 Kr. pr. 100 Pd.	Oktober 1881	128 Kr.
November	— 138	November	— 135
December	— 132	December	— 135
Januar 1881	130	Januar 1882	135
Februar	— 128	Februar	— 133
Marts	— 118	Marts	— 130

Om dette er en Følge af sidste i mange Retninger uheldige Sommer, eller om det er en Følge af, at der kommer mere Liv i Industrien og Omsætningen eller af, at Amerikas Udførsel af dets bedste Smør for de sidste 6 Maaneder saa godt som har ophørt, er ikke godt at vide. At Produktionen af Margarinsmør imidlertid bidrager følelig til at trykke Prisen af virkeligt Smør, derom kunne vi ej være i Tvivl. Hvilke Dimensioner denne Produktion vil kunne arbejde sig op til, er ligeledes umuligt at forudse; at vi her have med en farlig Konkurrent at gjøre, er uomtvisteligt. Det er under disse Forhold en Trøst, at Af-sætningen af det fineste Smør er under stadig meget glædelig Væxt; herom vidner den store Prisforskjel, som vore Smørhandlere overalt i Landet synligen gjøre, hvilket er Grunden til, at Handelsstandens Noteringer stundom saa stærkt overskrides, ligesom ogsaa, at Noteringen for det søde Smør viser en saa stor Forskjel; thi medens Gjennemsnit af Topnoteringen for syrnet Smør for de sidste 8 Aar udgjør 117¹/₂ Krone pr. 100 Pd., udgjør Topnoteringen for sødt Smør i samme Tidsrum 140 Kroner pr. 100 Pd. — Jeg seer mig i Stand til her at bemærke, at Pakningskompagniet for sødt Smør stadig modtager stigende Ordre paa de smaa Daaser, hvilket vil sige paa de allerfineste Kvaliteter.

Hvad nu Prisen for det danske Smør paa Verdensmarkedet i Sammenligning med vore Konkurrenters angaaer, da er alt, hvad vi have at sige om dette Spørgsmaal, glædeligt. Vore Konkurrenter paa Verdensmarkedet med Hensyn til det fine Smør ere Holland, Frankrig, Tyskland (særlig vore gamle Hertugdømmer) og Irland. Sverig gaer sammen med Danmark. Med Hen-

syn til Tyskland eller rettere med Hensyn til Holstein, da er det for os et saare glædeligt Fænomen, at det tilsyneladende for en længere Periode er lykkedes os at overfløje vor gamle Læremester. Jeg har gjort et Uddrag af en ugentlig Markedsberetning fra 27de Juni til 24de December 1881 af Markedet i London og har der fundet Uge for Uge, at det danske Smør betaltes med 6 à 10 Sh. pr. Centner højere end det holstenske Smør. Gjennemsnitsprisen i disse Uger udgjør 150 sh. for dansk Smør imod 142 sh. for holstensk Smør eller 135 Kr. pr. 100 Pd. imod 128 Kroner pr. 100 Pd.

Vi have her det allerfortrinligste Bevis for, hvorledes Flid, Ihærdighed, Udholdenhed lønne sig, naar det fremadstræbende Arbejde ledes paa den rette Maade. Thi medens vi i de sidst forløbne 20 Aar have stillet os den Opgave at løfte vore Mælkerier i Niveau med det Bedste, der fandtes paa dette Omraade, er det lykkedes os, om jeg saa tør sige, at komme i Spidsen. Vi have i disse Decennier givet alvorlige Lærepenge, have oplevet mange Skuffelser, men hverken vi eller vore danske Læremestre have ladet sig skræmme, vi have stadig taget nyt Sigte, nyt Tilløb og søgt at undgaa nogensinde at staa stille. Vi befinde os for Tiden endnu paa dette sunde og fremmende Stadium og nære det Haab, at det længe vil lykkes os til Gavn for den danske Landmand og til Ære for Danmark at bevare Stillingen. Det er den danske Ungdom, til hvilken hovedsageligen Fordringen stilles at fortsætte Arbejdet.

Inden jeg gaaer over til Osten, maa jeg endnu anføre en Meddelelse, jeg idag modtog fra det statistiske Bureau angaaende Indførselen af Fedt og Ister. Overskuds-Indførselen i Danmark udgjør for Aarene:

1876	3,656,307 Pd.
1877	4,860,118 —
1878	4,190,253 —
1879	4,608,422 —
1880	8,409,196 —

Naar vi dernæst gaa over til Udsigterne for Ost, ville vi alle være enige i, at vi komme ind paa et Omraade, hvilket er langt vanskeligere at behandle end Udsigterne for Smørværdien. Vi have med Hensyn til Smør et solidt godt Stof at byde, hvilket uden Vanskelighed næsten stadig finder sit Marked, medens vi med Hensyn til Ost kun raade over et Produkt af lavere Grad. Det er jo den Mælk, vi mere eller mindre have berøvet sit Fedtstof, som vi anvende til Osten. Kan en Ost, lavet af saadan Mælk, blive til en værdifuld Vare paa Verdensmarkedet? Her foreligger et Spørgsmaal, som det vil falde meget vanskeligt at besvare, thi det indeholder i Virkeligheden den Opgave: ud af den skummede Mælk at tilvejebringe en Ost, der maa være væsentlig bedre end det Produkt, vi for Tiden tilvejebringe, endog paa de Steder, hvor man bringer Ostens Kvalitet ret betydelige Ofre i Sammenligning med de Steder, hvor kun selve Ostestoffet kommer i Betragtning ved Ostens Lavning. Vil en væsentlig bedre Ost kunne laves af skummet Mælk?

Jeg tilstaaer, jeg hører til dem, som forlange, at der paa Ostens Omraade bliver udført de alleromhyggeligste Forsøg, baade med Hensyn til Ostens Lavning, dens Lagring og især Mælkens Beskaffenhed. Noget maa her kunne opnaaes, hvilket er saa meget mere nødvendigt, som vi befinde os paa det Stadium, at vi tvinges til at lede efter en Afsætning for dette vigtige Produkt udenfor vort eget Land, da en Overproduktion i Forhold til Landets Konsumtionsevne maa indtræde, hvis den ikke allerede er indtraadt, hvilket adskillige Kjendemærker bebude. Ethvert nyt Fællesmælkeri (og deres Tal er stort), som oprettes, fylder Markedet med nye Ostemasser, der i Længden umulig ville kunne finde Kjøbere, og dog ere disse Fællesmælkerier med de høje Priser, de betale for Mælken, stærkt henviste til Osten for at kunne existere.

Mælkeridriften er siden 1864 til Dato uomtvistelig bleven støttet af Ostetolden, den eneste Støtte, Toldlovgivningen har indrømmet Jordbrugeren, der til Gjengæld

har været Hovedbæreren af al den Beskyttelse, der er tilflydt Industri og Haandværk. — Vi have altid henvist til den Tid som nærforestaaende, hvor Osteprisen i Danmark ved indbyrdes Konkurrance vil blive trykket, saaledes at der ikke mere vil blive Tale om, at Ostetolden vil kunne tages til Indtægt af Oste-Producenterne, hvilket Tidspunkt vistnok allerede er i Færd med at indtræde. En Overproduktion af Ost uden en Afløbskanal vil fremkalde et stærkt Tryk. Vi bør derfor være vel betænkte paa at søge at løse den Opgave: i den allernærmeste Fremtid at tilvejebringe en virkelig Exportost, thi kan denne Opgave løses for en større Del af Landets Produktion, vil Resten, om end til lavere Priser, finde Afsætning i Landet, hvorved et især for vore Fællesmælkerier særlig knusende Slag vil kunne ventes afpareret.

Med Hensyn til Ostebevægelsen paa Verdensmarkedet foreligger der følgende Data:

England har i de sidste 10 Aar importeret følgende Kvantum Ost:

1872	106,846,183 Pd.
1873	136,881,967 —
1874	150,310,523 —
1875	164,402,548 —
1876	155,385,975 —
1877	166,759,888 —
1878	198,560,849 —
1879	180,705,968 —
1880	179,123,803 —
1881	185,282,480 —

Amerika har exporteret fra 1874—1881:

1874	94,717,810 Pd.
1875	92,840,086 —
1876	93,475,659 —
1877	106,371,454 —
1878	136,384,523 —
1879	129,624,260 —

1880	123,241,490 Pd.
1881	127,141,603 —

Holland har exporteret:

1870	60,242,018 Pd.
1871	56,048,134 —
1872	53,579,552 —
1873	50,619,286 —
1874	56,227,638 —
1875	?
1876	59,704,042 —
1877	61,062,588 —
1878	59,126,286 —
1879	50,614,114 —
1880	56,310,700 —

Tysklands Export har ikkun udgjort:

1880	422,000 Pd.
1881	321,000 —

Vor egen Export udgjort:

1876	104,810 Pd.
1877	54,945 —
1878	77,667 —
1879	40,028 —
1880	547,586 —

Exporten i 1880 lettede ganske overordentlig og afgav et Bevis paa, hvad vi kunne vente, saafremt en regelmæssig Export kunde komme i Gang, hvis væsentligste Hindring imidlertid vilde være den Pris, som vi ville være tvungne til at forlange for at slippe skadesløse, naar en bedre Mælk skal anvendes. Baade Amerikanerne og Hollænderne ville foreløbig undersøge os; de første, fordi deres Mælk ej har den danske Mælks Værdi, — Hollænderne, fordi de bedre forstaa at behandle den skummede Mælk, have mere Routine, bedre og lettere Forbindelser, forstaa sig mere paa Formen og Magasineringen. Bliver det os virkelig klart, at vi skulle slaa ind paa at lave veritabel Export-

Ost, bør denne Opgave angribes praktisk med Energi og Udholdenhed; vore Forsøgsstationer maa arbejde i Fællesskab og med System, hvilket vi noksom have erfaret, at de kunne. Markedet bør studeres, Konkurrenternes Virksomhed paa dette Omraade undersøges. Samtidig burde vi vistnok hvert andet eller hvert tredje Aar afholde en selvstændig Oste-Udstilling i Hovedstaden. At lave Export-Ost efter at have skummet det meste af Fløden er som sagt en meget vanskelig Opgave, men vi tvinges ind paa den, og kan den nogetsteds løses, da kan den løses i Danmark, hvor der for Tiden findes en sjælden Forening af Kræfter, som ville findes villige til at gjøre deres allerbedste i denne vigtige Sags Tjeneste.

Med Hensyn til Ostens Værdi i de sidste 5 Aar da har jeg at meddele følgende ret interessante Sammenstilling af de Priser, hvortil Osteproduktionen er bleven solgt paa de forskjellige Steder:

Osten paa 2 udmærket vel drevne større Gaarde i det sydlige Sverig er udbragt til følgende Værdi:

1877	— 15	Øre pr. dansk Pd.	og 14	Øre pr. dansk Pd.
1878	— 14	— » —	— 12 ¹ / ₂	— » —
1879	— 12 ¹ / ₂	— » —	— 12 ¹ / ₂	— » —
1880	— 13 ¹ / ₄	— » —	— 14	— » —
1881	— 15	— » —	— 15	— » —
i Gjen-				
nemsnit	14	— » —	— 13 ¹ / ₂	— » —

I et af Holstens fortrinligste Mælkerier er Osten i Aarene 1877—1881 udbragt til:

1877	16.3	Øre pr. Pd.
1878	16.4	— —
1879	16.0	— —
1880	15.6	— —
1881	15.9	— —
i Gjennem-	16	— —

Af en særdeles dygtig Mælkerimand paa Falster, en Nabo til mig, er Osten udbragt til:

1877	19 ¹ / ₂ Øre pr. Pd.
1878	16 ¹ / ₂ — —
1879	24 ¹ / ₂ — —
1880	24 ¹ / ₂ — —
i Gjennemsnit	21 ¹ / ₄ — —

En af Københavns største Ostehandlere, en meget solid Mand, opgiver mig Følgende med Hensyn til de Priser, han har betalt:

1877 i Gjennemsnit	21 ¹ / ₂ —26 ¹ / ₄ Øre
1878 —	16 ¹ / ₂ —19 ¹ / ₂ —
1879 —	13 —16 ¹ / ₄ —
1880 —	17 ¹ / ₂ —26 ¹ / ₄ —
1881 —	20 —24 ³ / ₄ —
i Gjennemsnit —	17 ³ / ₄ —23 —

I Holland har Gjennemsnitprisen i Aarene 1876—77 78 og 79 været:

for Leijdner Ost 27 à 33 Øre pr. dansk Pd.
-- Frisisk do. 15 à 16 — —

hvilket er Prisen til Producenten for 2 Maaneders gamle Ost, begge Osteslags ere lavede af skummet Mælk.

	Ostprisen var paa Ourupgaard	Gjedsergaard
1876	26 ¹ / ₂ Øre pr. Pd.	27 ¹ / ₄ Øre pr. Pd.
1877	28 — —	28 — —
1878	20 — —	17 ¹ / ₂ — —
1879	20 — —	18 ¹ / ₂ — —
1880	30 — —	28 — —
I Gjennemsnit	25 Øre pr. Pd.	24 Øre pr. Pd.

Gaa vi dernæst over til Svin og Flæskeproduktionen, da bevæge vi os paa et Omraade, hvilket er langt mere medgjørligt end Ostespørgsmaalet. Da Mælkerierne i den sidste Halvdel af Treserne og den første Halvdel af Halvfjerdserne havde taget et saa betydeligt Opsving hos os, var det en Selvfølge, at Flæskeproduktionen fulgte med. Gaardmændene befattede sig i de færreste Tilfælde med at

lave Ost, men hele deres Mælkeri-Affald gik til Svinene, hvilket den Dag idag er Tilfældet paa de fleste mindre Steder, hvor Gaardmanden ej sælger sin Mælk til Fællesmælkerier. Denne for Svineproduktionen heldige Omstændighed i Forening med gunstige Flæskepriser medførte, at paa ikke faa Steder i Landet blev Svineopdræt og Svinefedning endog til en selvstændig Industri, der med Grund faldt i Gaardmandens Smag.

Overskuds-Svineudførselen er for 1871 indtil 1881 voxet fra 56,813 til 231,160 Stykker, medens Flæskeudførselen samtidig er dalet fra 12,665,866 Pd. til 5,054,358 Pd. Vor Hoved-Udførsel af Svin gaaer til Hamburg, hvorfra jeg faaer opgivet det forunderlige Tal, at i 1880 havde Indførselen fra Danmark udgjort 298,055 Stkr., medens hele den øvrige Import i det Aar kun havde udgjort 269,245 Stkr. I 1881 udgjorde Danmarks Indførsel til Hamburg 306,223 Svin, hele den øvrige Import 201,912 Stkr. Under disse Tal ere uomtvistelig vore gamle Hertugdømmer med indbefattede, under alle Omstændigheder Slesvig.

Man sagde mig i disse Dage i Hamburg, at Svinene fra Danmark vare i højeste Grad forud for Svinene fra andre Egne, at de i Et og Alt dannede det egentlige værdifulde Materiale for deres Slagterier, medens de svære Svin gik til Belgien, Holland, Westphalen og Rhineggen. De havde ifjor faaet 92000 Svin fra Sjælland, næsten alle af den svære Slags og særdeles heldige. Man sagde mig i Hamburg, at man der med Bestemthed ventede en voxende Afsætning af Svin til Syden. Hvad der især gjør Hamburg til et godt Marked for Svin er den Omstændighed, at der findes et forholdsvis fordelagtigt Marked for alle Slags Svin. Man skjelner meget bestemt imellem Sengsvin og svære Svin. Sengsvin gaa til Slagterierne og til Udførsel til England, hvortil svære Svin saagodt som aldrig betale sig. Sengsvinet maa ikke veje udover 180 Pd. levende, de saakaldte svære Svin fra 250—300 Pd. Iøvrigt er det jo saare glædeligt, at Slagterierne i Hjemmet trives

synlig; ved Siden af de kjøbenhavnske Slagterier findes jo virksomme Forretninger, som slagte for det engelske Marked, i Holstebro og Varde. —

Det er et mig fuldstændig uforklarligt Fænomen at iagttage Tilbagegangen i Englands Svineavl; det er ikke alene Antallet af Svin, der i en forbausende Grad formindskes i England og Skotland, men ikke faa af de saa navnkundige Racer forsvinde ligefrem, hvilket er saa meget mere paafaldende, som Indførselen af Bacon og Skinker er i stærk Stigen. Den af Regjeringen i begge Huse fremlagte Indførsels-Portegnelse efterviser følgende Tal for Indførsels-Værdien i de sidste 10 Aar af Bacon og Skinker:

1871 . .	2,725,909	Pund Sterling		
1872 . .	4,188,981	—	—	
1873 . .	6,245,230	—	—	
1874 . .	5,902,429	—	—	
1875 . .	6,982,470	—	—	
1876 . .	8,611,329	—	—	
1877 . .	6,889,354	—	—	
1878 . .	8,669,310	—	—	
1879 . .	8,880,223	—	—	
1880 . .	10,985,642	—	—	

Det er jo selvfølgelig, at den største Indførsel af denne Artikel kommer fra Amerika, og at udtale en Mening angaaende dette Lands Produktionsevne, ogsaa paa dette Omraade, er aldeles umuligt for os. Vi kunne ikkun konstatere, at man i forrige Aars Vintersaison i Amerikas Vesten har slagtet 1,170,000 færre Svin, end man plejer, hvilket Antal i Almindelighed udgjør 6 Millioner Svin; dette udjævner sig derved, at der er gaaet 168 Millioner Pd. Flæsk mindre til Udlandet fra Fristaterne, end disse pleje at afgive. Heri ligger ingen Garanti for Fremtiden, men foreløbig er dette en Meddelelse, man ej vil forlange, at vi bedrøves over.

Med Hensyn til Prisen for Svin kan jeg henvise til den for Ourupgaards Svin opnaede Pris, nemlig:

							Kr. Øre
i 1872 solgt	159 Svin	pr. Stk.	203 Pd.	pr. 100 Pd.	levende		29 63
-1873	— 161	—	193	—	—		33 38
-1874	— 163	—	207	—	—		32 70
-1875	— 161	—	198	—	—		35 87
-1876	— 135	—	205	—	—		33 38
-1877	— 165	—	206	—	—		30 52
-1878	— 151	—	197	—	—		28 75
-1879	— 255	—	181	—	—		27 95
-1880	— 235	—	182	—	—		34 71
-1881	— 214	—	199	—	—		31 61
Gjennemsnit for 10 Aar							197 — — — 31 85

Denne Pris vil nok indeholde en temmelig normal Angivelse af Værdien af de danske Svin i de sidste 10 Aar, vel at mærke efter Vægten paa selve Gaarden. — Svinene tilhøre i deres overvejende Flertal Mellemlassen, af en Vægt paa 200 Pd. levende, hvilke maa henregnes til de mindst heldige. Efter hvad her før er bemærket, formoder jeg, at vi med god Grund kunne antage, at saafremt vi vedblive fremdeles at rette os efter vore Kunders Fordringer, opdrætte med samme Omhu og benytte os af alle de Erfaringer, vi kunne gjøre med Hensyn til dette nyttige Dyrs Ernæring og Fedning, vil et vedblivende heldigt Resultat ej udeblive.

Det statistiske Bureau beregner Værdien af Danmarks Udførsel af Svin i 1880 til 21,197,970 Kroner; denne vil, formoder jeg, stille sig fuldkommen saa heldig i 1881.

Endnu har jeg en kort Række af Strøbemærkninger at meddele, som jeg formoder ville være af Interesse for denne Kreds.

Opgjørelse af Værdier beregnet Uge efter Uge for følgende Produkter for Aaret 1881. Gjennemsnitsprisen for Aaret pr. 100 Pd. dansk:

Amerikansk Ost, fineste	56 Kr.	37 Øre	} i Liverpool
fin	55 —	94 —	

Hollandsk Ost, Edammer	60	Kr.	08	Øre	} i London
Gouda	54	—	22	—	
Normandisk Smør, fineste	119	—	46	—	} i London
fint	110	—	32	—	
Kieler Smør fineste	121	—	15	—	i Manchester
Cork Smør, 1ste Klasse	104	—	10	—	} i Cork, Irland.
2den	96	—	04	—	

En med engelske Forhold ualmindelig nøje kjendt Engländer skriver til mig i Anledning af de Spørgsmaal, som jeg har rettet til ham:

Jeg formoder, at omtr. en Fjerdedel af det Kjød, som her konsumeres, bestaaer af Flæsk. Man regner i Storbritanien en Konsum af 100 Pd. Kjød pr. Individ. Den aarlige Konsum af Smør pr. Individ maa ikke anslaaes til højere end 14 Pd. Man anslaaer Forbruget af Ost til at være dobbelt imod Smør pr. Individ. Deres Land behøver ikke at ængste sig for, at vor Produktion af Mælkeprodukter vil trykke Priserne ned paa disse Levnetsmidler. De have meget mere Grund til at frygte Amerika og Frankrig.

Hertil knyttede sig følgende Diskussion:

Apotheker Hansen. Naar Etatsraad Tesdorpf udtalte en Formodning om, at den store Export af Smør, som i en længere Aarrække havde fundet Sted fra Holland, muligvis kunde hidrøre fra, at der i Holland produceres meget kunstigt Smør, eftersom der til Holland indførtes meget Margarin, troer Taleren at kunne bekræfte denne Formodning. Den store Overskudsexport stammer udelukkende fra, at der i Holland produceres meget store Kvanta af kunstigt Smør, langt mere end man antager. Denne Industri har faaet en saa stor Betydning for Landet, at den næsten er bleven inkarneret i Befolkningen; Befolkningen spiser næsten udelukkende kunstigt Smør. Det er imidlertid ikke alene i Holland, at der produceres kunstigt Smør, en saadan Produktion finder ogsaa Sted i Tyskland, Rusland og Amerika og er af langt større Betydning, end man er tilbøjelig til at antage. Hvor meget der produceres i disse Lande, kan Taleren ikke sige, men alene i Holland produceres der i Virkeligheden i det mindste mellem 100 og 200 Millioner Pund om Aaret.

Etatsraad Tesdorpf. Sees der hen til, at Exportlisten for Margarin fra New-York (se Foredraget) kun viser,

at der i 1879 er udført 12 Millioner Pund og i de første 9 Maaneder af 1880 14 Millioner Pund, forekommer det dog Taleren, at de Tal, Hr. Apotheker Hansen nævnte, ere alt for høje. Desuden har Holland kun 3¹/₂ Million Indbyggere, og selv om disse ogsaa fortære en meget betydelig Del Margarin, synes det dog som sagt, at det er vel højt at anslaa Produktionen til mellem 100 og 200 Millioner Pund aarlig.

Apotheker Hansens Udtalelser maatte ikke forstaaes saaledes, at alt det kunstige Smør spistes i selve Holland; en stor Del, ja den største Del, bliver exporteret til England og til de hollandske Kolonier. Tilførselen af Margarin til Holland skeer ikke alene fra New-York; en Del laves i Landet selv, og en ikke ubetydelig Del tilføres fra Rusland. Tallet mellem 100 og 200 Millioner troer Taleren, at han nok tør staa ved, ligesom han ogsaa tør staa ved at sige, at der bliver spist meget kunstigt Smør i Holland. Man hylder der den Anskuelse, at man helst selv maa spise det billige Produkt og udføre det dyrere, og dermed er det forstaaeligt, at Udførselen af Kosmør er tiltagen.

Professor Segelcke. Hollands Produktion af kunstigt Smør støtter sig ikke alene paa, hvad der indføres af Margarin, men ogsaa paa, hvad der i Landet haves af det Stof. Naar Apotheker Hansen sagde, at Hollænderne spiste det kunstige Smør selv og udførte det ægte, skal Taleren ikke undlade hertil at bemærke, at han troer, at det er at stille Forholdet lidt vel gunstigt for Hollænderne, thi hvem, der har rejst med Dampskibene, som fare mellem Holland og England, vil sikkert have lagt Mærke til, at Dampskibene formelig overfyldes med kunstigt Smør, Taleren rejste saaledes engang fra Holland til England, og det meste af Lasten i det Dampskib, han sejlede med, var fyldt med kunstigt Smør, pakket i de bekjendte smaa Daaser, der vare mærkede, som om de indeholdt virkeligt Smør. Han er derfor ikke i Tvivl om, at af de 72 Millioner Pund Smør, der som nævnt udførtes fra Holland i hvert af de to Aar, 1879 og 1880, var en meget stor Del kunstigt Smør. Her til Lands ere vi endnu kun komne til at producere Margarin, hvilket udføres til Norge for at vende tilbage som kunstigt Smør. Det vilde være meget interessant, om man her i Ind- og Udførselslisterne kunde holde det kunstige Smør ude fra det ægte, men det vil desværre være meget vanskeligt uden særlige Anstrængelser, thi det kunstige Smør kommer hertil pakket paa samme Maade som det ægte. Man skal vel vogte sig for paa Fragtbrevet at sætte: »Kunstigt Smør«, eftersom det da skal fortoldes

som rensed Talg — hvad det jo i Virkeligheden er — med 4 á 6 Øre pr. Pund. Som Smør indgaar Produktet frit. — Hvad selve Spørgsmaalet om Udsigterne for Smørpriserne i Fremtiden angaaer, da glæder det Taleren meget, at Etatsraad Tesdorpf seer Sagen i et saa godt Lys, som han gjør, og Taleren vil haabe, at Etatsraadens Formodning maa bekræfte sig. Selv kan Taleren heller ikke andet end sige, at der er meget, der taler for, at Forholdene ikke ville forandre sig stærkt til det daarligere i den nærmeste Fremtid; der vil stadig være Mulighed for at opretholde en god Pris, saafremt vi vedblivende gaa fremad og forbedre vor Produktion og benytte os af alle de Chancer, vi have i alle Retninger. Blandt de enkelte mørke Punkter med Hensyn til Smørpriserne var det, at man i Sommeren 1879 var nede ved 80, 85 og 90 Kr., hvilket er den laveste Notering kvartalsvis, vi have havt i en længere Aarrække. Det stod sikkert i Forbindelse med den store Udførsel af Smør fra Amerika, hvilken, saa vidt Taleren erindrede, i det Aar naaede sit Højdepunkt. Hvad der vistnok bidrog til denne store Udførsel var, at Amerika kun havde en lav Ostepris og som Følge deraf i stor Udstrækning var gaaet over til at lave Smør. Osten er imidlertid stegen i Pris, og da Amerikanerne ere mest indrettede paa at lave Ost, ere de vel vendte tilbage dertil igjen. Imidlertid er det dog lidt misligt, at det, naar Amerikanerne gjøre en eller anden Forandring, viser sig saa stærkt som nævnt, og Spørgsmaalet er derfor, om vi ikke kunde gaa et Skridt videre i samme Retning, som vi allerede ere gaaede, nemlig med Hensyn til at forlægge Hovedproduktionen til en anden Tid. Det, der har givet et stort Stød fremad med Hensyn til en forøget Produktion og den højere Pris, som vore Landmænd faa for deres Produkt, er det, at man har henlagt Produktionen fra om Sommeren til om Vinteren, og i den Henseende have vi jo tildels fulgt Holstenernes Exempel. Vi ere imidlertid gaaede videre og ere sikkert dem, der for Øjeblikket ere yderst fremme paa dette Puukt. Det er imidlertid som sagt et Spørgsmaal, om man ikke kunde gaa et Skridt videre endnu, thi i samme Grad, vi i større og større Udstrækning kunne henlægge Produktionen til om Vinteren, i samme Grad beholde vi alle Chancer for os, idet de store Nedgange i Prisen væsentlig falde om Sommeren og ikke om Vinteren. For en Del Aar siden hed det, at Køerne skulde kælte den 1ste Marts, saa gik man til den 1ste Februar; og nu ere vi ved den 1ste Januar. Om det nu skulde være forbundet med praktiske Vanskeligheder at gaa videre ad den

Vej, tør Taleren ikke sige, og han vil derfor tillade sig at rette et Spørgsmaal desangaaende til Etatsraad Tesdorpf.

Etatsraad Tesdorpf. Hvad Spørgsmaalet angaaende Kælvningstiden angaaer, da er det et Spørgsmaal, som afgjort har sine praktiske Vanskeligheder; her kommer en Del Omstændigheder i Betragtning, over hvilke de Færreste ere Herre. Hvis vi henlægge Hovedkælvningstiden til den sidste Halvdel af November og December, maa vi give slip paa at faa synderlig Mælk i September og Oktober, og det er jo de Maaneder, i hvilke Gjennemsnittsprisen for Smør gaaer op igjen til de samme Priser, vi pleje at have i December og Januar; hvad man kan overbevise sig om ved at tage Gjennemsnittsprisen for en Række af Aar. Ved at lade Køerne kælve fra Midten af November til Slutningen af April, opnaaer man at faa gammel Mælk ind i Smørproduktionen, hvorimod man, naar man har Køer, som kælve fra Begyndelsen af Marts til Slutningen af April eller lidt ind i Maj, vil i September af disse Køer have en langt værdifuldere Mælk end af de gammel-malkende Køer. Men dertil udfordres unægtelig, at man raader over ordentlige Græsgange om Efteraaret og, naar Køerne komme paa Stald, indretter Fodringen saaledes, at man stadig har for Øje, at det er godt malkende Køer, man har paa Stald. Taleren har sidste Aar opgjort Besætningens Udbytte paa forskellige Maader og blandt andet forfulgt hele Besætningens Udbytte fra Kælvningstiden, og til Dyrene atter bleve golde; han har derved erfaret, hvad der var ham overordentlig paa-faldende, at Køer, der kælve i April, hvad Udbyttet angaaer, staa omtrent Pari med Køer, der kælve i November og December, naar Ernæringen har været tilsvarende. (Prof. Segelcke. Er her Tale om Mælk eller Penge?). Det er ligegyldigt, om man tager Mælk eller Penge; Forskjellen er ikke stor. Dette som Svar til Professor Segelcke angaaende hans Spørgsmaal om Kælvningstiden. Taleren holder ikke ubetinget paa tidlig Kælvning, eftersom han har seet ikke faa Uheld med meget tidlig kælvende Køer, som have været udsatte paa Græs i det ublide Efteraar, og desuden er det en Selvfølge, at saadanne Køer under alle Omstændigheder maa sættes meget tidligere paa Stald end de andre. Saasnart de ere ved den Tid, at de blive golde, skulle de efter Talerens Erfaring fjernes fra Græsgangen og sættes paa Stald, naar man ikke vil udsætte sig for Uheld med dem. Det er Talerens Formening, at man, naar man vilde henlægge Kælvningstiden til den Tid, Professor Segelcke sigtede til, vilde erfare,

at man var kommen ind i en Periode, som var vanskeligere end den nuværende.

Professor Segelcke. Etatsraad Tesdorpf sagde, at blandt de Opgaver, der forelaa med Hensyn til Ostespørgsmaalet, var ogsaa den, at Markedet burde studeres, og heri maa Taleren give Etatsraaden Ret. Skulle vi tænke paa at skabe os en Export af Ost, er det noget af det første og vigtigste at studere Markedet, og da ikke blot Markedet i Europa, men ogsaa paa fjernere Pladser. I det Hele taget har Taleren megen liden Tro paa, at der kan skabes nogen Export af Ost til europæiske Lande. Mod Øst er der ingen Mulighed derfor; i Sverig og Rusland spiser man ikke mager, men fed Ost, og hvad det vestlige Europa angaaer, da indføres der jo ganske vist en stor Mængde Ost til England, men det er væsentlig Sødsmælkost. Af Skummetmælkost indføres der »Kanter Kaas«, men den betales der kun en ringe Pris for. Skulle vi ind paa det engelske Marked, skulle vi først og fremmest kunne konkurrere med den amerikanske Ost, men den udbringes til en Pris, der er saa lav, at den Pris, der tør ventes for Skummetmælkost, ikke vil være tillokkende. Vi maa derfor søge længere bort, til Troperne eller til Steder, der ligge endnu fjernere, men her er den uheldige Omstændighed tilstede, at vi ikke vide, hvilken Ost de ville have dér. At der sendes Ost fra Europa til tropiske Lande, er sikkert, thi Taleren har paa Verdensudstillinger været med til at bedømme Ost, som var bestemt til saadanne Lande, og det var derfor muligt, at man, naar man fik nærmere Kundskab om, hvilken Ost de vilde have, kunde indrette sin Produktion derefter. Vi ere nu imidlertid engang komne ind paa at lave Smør og kunne lave det godt, og vi kunne altsaa skaffe os Fedtstoffet i Mælken betalt paa den Maade; der er derfor slet ikke det mindste tiltalende for Taleren i den Tanke at forlade Smørproduktionen og gaa over til at lave Exportost, thi det vilde være at ofre det sikre for det usikre. Vi vide, hvad vi kunne faa for vort Smør, men vi vide ikke, hvad vi vilde ville faa for vor Ost. Skulle vi derfor ind paa at lave Exportost, maa Bestræbelserne være rettede paa af den magreste Mælk at lave en Ost, som kan taale en lang Transport, og som har saa megen Smag og Lugt, at den kan finde Afsetning. Hvad Art Ost man skal lave, er det naturligvis, som sagt, umuligt at have nogen Mening om; i den Henseende have vi ikke noget Mønster at se hen til, eftersom der kun drives en ringe Handel med Skummetmælkost. Der er ogsaa en anden Omstændighed, der maa tages i Betragtning, nemlig

den, at medens Andre kunne lave Ost i Sommertiden, altsaa altid under ens Forhold, maa vi lave Ost hele Aaret rundt, hvilket ikke er let, og navnlig er Vinteren den vanskeligste Tid. Det er altsaa Talerens Tanke, man skulde lave af den magreste Mælk en Ost, som gjennemgaaer en stærkere Gjæring, saaledes at den kunde faa baade Lugt og Smag.

Etatsraad Tesdorpf: Den Pris, som Ourupgaard har opnaaet for sin Ost i de sidste fem Aar — her imellem falde de to daarlige Aar 1878 og 1879 — er følgende: 1876 26 $\frac{1}{2}$ Øre pr. Pund; i 1877 28 Øre; i 1878 20 Øre; i 1879 20 Øre og i 1880 30 Øre. Taleren synes, at heri ligger et Kjendetegn paa, at vi slet ikke ere saa helt inde paa en forkert Vej, naar vi ofre noget paa Osten; men hvad der mangler hos os og det endogsaa i en overordentlig høj Grad er en rationel Behandling. Selve Ostelavningen er mangelfuld i Sammenligning med, hvad den burde være; Magasineringen lader meget tilbage at ønske, o. s. v. I det Hele taget maatte der kunne gjøres noget paa dette overordentlig vigtige Omraade, thi vi kunne dog ikke selv gennem Centrifugering faa enhver Brøkdel af Fedt ud af Mælken; der bliver altid fra $\frac{1}{2}$ til 1 pCt. Fedtstof tilbage i den. At lade den skummede Mælk gaa til Svinestalden, saaledes som man gjorde i gamle Dage, vil ikke være rigtigt, thi de Regnskaber, Taleren har seet for Svin fedede paa skummet Mælk, vise ikke heldige Resultater. Som nævnt have vi i forrige Aar udført mellem 500000 og 600000 Pund Ost til Engiand, og ved gjentagne Besøg i Sverig det sidste Aar har Taleren seet, at Svenskerne ogsaa sende Ost til England; men den Ost er unægtelig et meget tarveligt Produkt, skjøndt den ikke er lavet af centrifugeret Mælk, eftersom Centrifugen ikke endnu har faaet rigtigt Indpas i Sverig. Taleren troer derfor som sagt, at vi ikke bør lægge Hænderne i Skjødets og bære os ad som Holstenerne, der formedelst den daarlige Pris, de for Tiden opnaa for deres Ost, ere blevne fuldstændig ligegyldige for Ostefabrikationen og det endogsaa i den Grad, at Taleren maa sige, at han ikke i de senere Aar er kommen paa nogen Herregaard i Holsten, hver Vedkommende ikke maatte skamme sig for at vise sit Ostekammer frem. Taleren er af den Mening, at ethvert Produkt, vi have med at gjøre, skal bringes til den størst mulige Fuldkommenhed, thi vi kunne da ogsaa være overbeviste om, at vi, naar vi med Omsigt og Iver lede efter et Marked for Afsætningen, saa ogsaa ville finde det.

Professor Segelcke troede, at Etatsraad Tesdorpf havde misforstaaet ham. Taleren vilde ligesom Etatsraaden have

Osten forbedret, men medens Etatsraaden vil lade Fedt blive tilbage i Mælken, troede Taleren, at man skulde gaa en anden Vej. Forøvrigt havde Taleren hele Tiden havt Udførselsspørgsmaalet for Øje. Der maa produceres en ganske anden Ost, naar vi skulle producere til Export til Udlandet, end naar vi skulle producere til Forbrug herhjemme. Her ere vi engang vante til den Smag, man har i den dansk-hollandske Ost, og det kan ikke nytte at forsøge paa at lave en Ost forskjellig derfra; det har man Exempler paa. Ost lavet herhjemme efter Cheddarmethoden eller efter den amerikanske Methode har ikke, skjøndt den sælges til forholdsvis billig Pris, fundet nogen videre Indgang her i Landet.

Inspektør Buus. Med Hensyn til Ostefabrikationen ere vi temmelig ilde stillede, thi vi kunne med Sikkerhed sige, at Udsigterne for Afsætningen af Ost ikke ere gode. Enten vi ville lave Ost af Mælk, i hvilken vi have gjemt Fedt, eller lave Ost af den magreste Mælk, saa at vi skulle skaffe Smag ved en stærkere Gjæring end hidtil, er der den uheldige Omstændighed tilstede, at vi forstaa hverken det ene eller det andet. Mange gjøre sig Umage for at lave Osten ens, men det højeste, Taleren har seet opnaaet, er, at man i 3 à 4 Maaneder om Vinteren har kunnet lave Osten egal. Saa snart derimod Temperaturen eller Mælkens Beskaffenhed forandrer sig, indtræder der Usikkerhed, idet man ikke véd, hvorledes man skal ændre Behandlingsmaaden derefter og heller ikke Lagringen. Følgen deraf er, at naar man har lavet egal Ost fra December og til Slutningen af Marts, lykkes det ikke i April, da Temperaturen stiger i Ostekammeret, hvor Osten skal gjære. Ved Midsommertid kan man igjen lave egal Ost, men naar Efteraaret indtræder, kommer der atter Forkvakling. Der har været gjort Anstrængelser for at forbedre Osteproduktionen, og ved at være lidt mindre nøje-regnende med at skumme Mælken, og ved med Omhu at indsamle Iagttagelser er det ogsaa lykkedes at forbedre Ostens Kvalitet, men det har i Almindelighed viist sig, at det kun betaler sig daarlig, thi da man ikke har kunnet lave Osten egal hele Tiden igjennem, har man ikke kunnet skaffe Kjøbere til den. Det var muligt, at man kunde faa de 6—7 Øre pr. Pund ind, som Osten vil fordyres ved at lade den Fløde, som levnes ved Skumning efter 10 og 24 Timers Henstand i Isvand, gaa ind i Osten, naar man havde Sikkerhed for, at man altid kunde lave Osten saaledes, at Kjøberen kunde faa den efter Prøve. Men her ligger Vanskeligheden for Mejerimanden, og noget af det, som derfor først bør op-

naaes, er at udfinde en saadan Fremgangsmaade ved Ostefabrikationen, at man kan tilbyde en Kvalitet, der er ens til alle Aarstider. De Priser, Taleren har opnaaet for sin Ost, ligge mellem de Priser, som Etatsraaden mente vare opnaaede paa forskjellige fremmede Gaarde og paa Ourupgaard. Den sidste Halvdel af sidste Sommer lavede Taleren Ost udelukkende af Ismælk, som var lempelig skummet, og han var saa heldig af lave Osten egal i Løbet af 4 Maaneder. I For sommeren sidste Aar brugte han derimod Centrifuge, men han fik dog kun 2 Øre mere pr. Pund for den Ost, der var lavet af den fede Mælk, end for den, der var lavet af mager Mælk. Han uener derfor, at det vilde være glædeligt, om der kunde blive anstillet Undersøgelser angaaende Tilberedning og Lagringsforhold.

Etatsraad Tesdorpf forekommer det, at man i Isen har en Faktor, som maa kunne lette Tilvebringelsen af en temmelig egal Ost. Vi ere jo dog gjennem Isen Herre over Mælken hele Aaret rundt og kunne holde den paa en bestemt Varmegrad baade i Kjældereren og i Ostemejeriet og maa derfor kunne overvinde de Vanskeligheder, der ere forbundne med at lave et egalt Produkt. De Bestræbelser, der paa hans Gaarde ere gjorte i den Retning, ere kronede med et forholdsviis godt Resultat. Ganske vist kan man tage fejl, og sidste Sommer var der ogsaa gjennem et Par Maaneder et større Parti Ost, der havde en sødlig Smag, men man kunde eftervise Fejlen; den laa i Behandlingsmaaden. Se vi hen til Hollænderne, da er deres Ost langtfra saa egal, som man efter det Udvortes skulde tro, hvad Taleren har havt Lejlighed til at iagttage ved at faa Ost leveret, som var lavet af den samme Hollænder og af Mælk af samme Besætning, som bestaaer af 25 Køer. Osten var haandlavet og hvad det Ydre angik fuldstændig ens, men i Smagen var der en kjendelig Forskjel. Det var Goudaost. Forøvrigt troer Taleren, at man ikke skal være bange for at lave en Ost som den, Inspektør Buus siger, han har lavet af 10 og 24 Timers Mælk, thi fortsætte vi vore Bestræbelser gjennem en længere Tid med Konsekvents og Udholdenhed, ville vi ogsaa ude finde et Marked for den. Gjennem Tal har Taleren viist, at hverken Amerikanernes eller Hollændernes Export er voxet, skjøndt Forbruget er i stadig Stigen, ja Taleren har endogsaa i den sidste Tid hørt af en Englænder, der er kjendt med disse Forhold, at Englands Forbrug af Ost er omtrent dobbelt saa stort som Smørforbruget, og han troer derfor, at der virkelig er Grund til at opfordre til, at vi skulle bestræbe os

for at tilvejebringe en Ost, der kan finde Afsætning i selve Europa, saa at vi ikke behøve at gaa til de tropiske Lande; thi hvad Exporten til disse angaaer, er Taleren unægtelig bange for den Skade, den stærke Varme kan foraarsage. Han nærer det Haab, at Forsøg ville blive gjorte af nidkjære og kyndige Mænd paa de Stationer, vi have, og hvoraf den ene findes paa Rosvang. Det vil være en Haandsrækning med Hensyn til de herhenhørende Spørgsmaals Belysning.

Inspektør Buus: Vort Standpunkt med Hensyn til Ostelavningen er det, at selv om vi ogsaa kunne se, at Fejlen hidrører fra Behandlingsmaaden, kunne vi dog ikke i rette Tid ændre Fejlen, men først bagefter, og der er ogsaa den Ulempe tilstede, at Bedømmelsen af Osten først kan foretages 2—3—4 Maaneder efter, at den er lavet, hvorimod man ved Smørret saa at sige faaer Bedømmelsen strax, hvilket gjør en væsentlig Forskjel i Sammenligningen mellem Smørproduktionen og Osteproduktionen. En anden Forskjel, der ogsaa er af stor Betydning, er den, at vi, hvad Smørproduktionen angaaer, have blandt selve Kjøberne — i alt Fald blandt de større af dem — saa indsigtfulde Mænd, at man maa give dem det Vidnesbyrd, at det, naar de sende en Bedømmelse af Smørret, er en kyndig Dom, man faaer, der kan være vejledende med Hensyn til Aarsagerne for Fejlene; men noget saadant er langt fra Tilfældet for Ostens Vedkommende. Det er vistnok kun sjældent, at der fra Kjøbernes Side kan gives nogen Vejledning i den Henseende, hvilket ogsaa gjør det meget vanskeligere at komme ind paa Forbedringer. Man kan med Rette blive betænkelig ved at ofre Fedt i for stor Mængde i Mælken, saa længe man dog maa sige sig selv, at den Ost, man laver deraf, er indholdsrigere og virkelig koster mere, men dog ikke betaales højere end Ost, lavet af ringere Mælk. Vi trænge derfor til en ganske anderledes Indsigt i Behandlingsmaaden, end vi have, for at kunne faa den virkelige Værdi af den bedre Skummetmælksost frem, og der er følgelig saa meget mere Grund til at ønske, at man gjennem Forsøg kan komme til at lære en sikker Behandlingsmaade.

Mejeribestyrer Hansen. Naar Inspektør Buus udtalte, at man ikke fra Kjøbernes Side kunde faa nogen kyndig Bedømmelse af Osten, troer Taleren, at Grunden dertil er den, at det vilde være et uoverkommeligt Arbejde at bedømme de mange Slags Ost, der komme fra Mejerierne, og naar Etatsraad Tesdorpf udtalte, at man paa mange holstenske Gaarde maatte skamme sig ved at vise Ostekammeret frem, troer Taleren, at det gjælder om de fleste Landmænd; de maa virke-

lig skamme sig ved at lade nogen komme ind i deres Ostekammer. Ostelavningen er for Tiden fuldstændig Stedbarn. Hele Vægten lægges paa Smørproduktionen; Mejerskerne mangle baade Kundskab og Dygtighed til at lave god Ost. Da der for nogle Aar tilbage kom Bevægelse i Ostefabrikationen, nemlig da man begyndte at lave Exportost, fik Folk Interesse for Sagen; Udstillingerne fandt Tilslutning, og det viste sig, at hvor man gennemførte en ordentlig Ostelavning, blev Produktet mere egalt end i Forvejen. Nu mangler der ikke alene Egalitet i selve Ostemassen, men ogsaa i Størrelsen. Mange Ost ligge og mugne, blive ikke vendte, ligge for aabne Vinduer o. s. v., ja, i det Hele taget er det et saa slet Produkt, der bringes tilveje, at ingen Kjøbmand kan kaste sig over Handelen med den Ost, vi levere. Vilde vi tage fat som tidligere og arbejde med Alvor, vilde der kunne gøres meget; det har som sagt de afholdte Udstillinger viist, thi der var paa dem udmærkede Varer fra enkelte Gaarde, og hvad de i det sidste Aar opnaaede Priser angaaer, da vise de, at der, naar der anvendes Omhyggelighed, opnaaes gode Priser. Fra Nakkebølle paa Fyen, hvilken Gaard tog Guldmedaillen paa Udstillingen i London, leveres en fortrinlig Ost. Der drives Bøttemejeri og forbruges 28 à 30 Pund Mælk til et Pund Smør, og naar man smager Osten, kommer man næsten i Tvivl, om det er Skummetmælksost, man har for sig. Fortsatte Udstillinger ville vistnok være en god Støtte for Sagen; de ville virke meget i alle Retninger og have Indflydelse baade paa Herren selv og paa Mejersken, og navnlig ville vellede Forsøg — i Lighed med Bygforsøgene — med Hensyn til Lavning, Lagring o. s. v. være overordentlig gavnlige og sikkert bringe Sagen ind i et godt Spor. For Øjeblikket kan man vistnok sige, at den hviler.

Cand. polyt. Storch. Inspektør Buus havde vistnok pointeret det rette, idet han sagde, at det, der skulde betinge en Export af Ost, var, at vi kunne lave den egal, men det vilde være at hengive sig til Illusion, naar man vilde antage, at Opgaven alene kunde løses gennem Mejeriforsøg, thi det er ikke selve Fremgangsmaaden, men det vekslede i Mælkens Beskaffenhed, der foraarsager Uegaliteten. Ostefabrikationen er i Virkeligheden en kemisk Proces. Ostestoffets Forekomst i Mælken er i Løbet af et Aar underkastet Variation, og hvis der derfor skal opnaaes Egalitet, maa man nøjagtig kjende Mælkens Beskaffenhed; men det kan gøres gennem omhyggelige Forsøg i længere Tid. Hvad Fedtmængden angaaer, da har man jo seet, at skjøndt en Ost kan indeholde 10

Gange saa meget Fedt som en anden, kunne begge dog bedømmes som lige gode. —

Inspektør Buus vilde spørge Etatsraad Tesdorpf, om den Dom, som i Hamburg udtales om de danske Svin, gjælder disse i Almindelighed, thi Slagterne her i Landet udtale en ganske anden Dom; de klage nemlig stærkt over, at Svinene her i Landet, navnlig de, der leveres som Sengsvin, ere gaaede stærkt tilbage. Slagteriet i Holstebro gjør saaledes gjældende, at de danske Svin i de sidste Aar ere gaaede saa langt tilbage, at de i Værdi staa 8 à 10 Øre pr. Pund tilbage for de bedste irske Svin, og man har jo ogsaa tidligere hørt Klager fra Hamburg over Mangel paa Fasthed og Holdbarhed. Der er iøvrigt noget gaadefuldt med Hensyn til disse Klager, thi medens Slagterierne her i Landet udtale en saadan Dom som nævnt, er den højeste Prisforskjel, om man ogsaa faaer det Vidnesbyrd, at det er gode Svin, man har leveret, ikke mere end fra $\frac{1}{2}$ til 1 Øre mere pr. Pund end ellers. I Jylland have disse Klager spillet en stor Rolle, og det var derfor, saafremt vore Svin virkelig kunde hæves 8 à 10 Øre pr. Pund i Prisen, værd at gjøre noget i den Retning. Slagterierne have angivet, at Grunden til den ringe Kvalitet, som vore Svin ere af, er, at de fodres med Majs, og man vil derfor nu i Jylland danne en Forening, hvis Medlemmer forpligte sig til ikke at fodre med Majs. For imidlertid at komme til Klarhed, om Majsen virkelig er Aarsagen til Svinenes ringere Kvalitet, foretoges der Fodringsforsøg i Jylland, og man har faaet Slagterierne til at foretage Bedømmelsen. Enkelte Bedømmelser ere allerede fremkomne, men deres Antal er for ringe til, at man deraf kan drage nogen sikker Slutning; imidlertid tyder det, der er fremkommet, ikke paa, at Fodringsmidlerne ere Grunden til den løse Kvalitet. Ønskeligt vilde det være i ethvert Tilfælde, om man kunde faa konstateret, om de danske Svin ere gode, eller om de Klager, der lyde fra de jyske Slagterier, ere begrundede.

Etatsraad Tesdorpf. Klager ville vi aldrig slippe for; de fremkaldes snart af den ene snart af den anden Grund. Hvad angaaer den Dom, som i Hamburg fældes over vore Svin, da gjælder den vore Svin i Sammenligning med de øvrige Svin, som findes paa Hamburgs Marked, og hvad dernæst de irske Svin angaaer, da have de altid paa det engelske Marked havt et Fortrin fremfor andre Landes Svin, men hvad der egentlig er Aarsag dertil, skal Taleren ikke kunne sige. For nylig havde han havt 47 Svin i Hamburg, og om dem havde man sagt, at de vare fodrede stærkt med Majs, thi

Flæsket var blødt. Taleren havde imidlertid ikke havt et Pund Majs paa sit Loft og kunde derfor modsige den Udtalelse, men paa den anden Side kunde han ikke nægte, at der var noget berettiget i den fremsatte Anke, thi Hovedbestanddelen af det Foder, Dyrene havde faaet, var Affaldet fra Mejerierne, og det var det, som havde givet det løse Flæsk paa disse Svin. Særlig berømte i Hamburg ere de sjællandske Svin. Sejler man med Dampskibet fra Korsør til Kiel, vil man paa det kunne træffe disse udmærkede smukke Svin, som ere fodrede med to Trediedele Mælkestoffer og én Trediedel Kjerne. En afgjort Sag er det, at i Hamburg dominere de danske Svin fuldstændig, og den største Del af dem hører til det svære Slags, hvilket forøvrigt skal være dem, det er mest fordelagtigt at producere, da Transporten og andre Udgifter ere de samme for dem som for smaa Svin, og til sine Tider staa de højere i Pris end de smaa Svin, som jo gaa til England, medens de store fra Hamburg gaa Syd paa, hvor de ere mere søgte end de smaa. — Danmarks Produktion af Svin er meget betydelig i Forhold til Landets Størrelse; 20 Millioner Kroner for Svin maa kaldes ret respektabelt. Navnlig passer denne Industri overordenlig godt for det mindre Jordbrug, og fra disse er det sikkert ogsaa, at Hovedmassen af Exporten udgaaer. Naar alt kommer til alt, ere vi vistnok ogsaa heldigst stillede baade med Hensyn til Racer og Opdræt. Taleren har stadig importeret Svin fra England, og endnu i sidste Aar har han faaet to fra Yorkshire, men han kan ikke sige, at den Rekrutering er heldig. Han er derfor glad ved at have gode Svin fra Sjælland og Fyen, thi Fyen er ogsaa i Besiddelse af gode Svineracer. I det Hele taget er Svinet et Dyr, vi ikke skulle forsømme, saaledes som vi gjøre for Tiden. Ganske vist er Svinet ikke et Handelsdyr som Hornkvæg og Faar, men derfor skulle vi alligevel søge at tilvejebringe Udstillinger af Svin egnede til Tillæg. Svineindustrien giver Landet en betydelig Indtægt og staaer i meget nøje Forbindelse med vore Mælkerier.

Inspektør Buus. Det vilde være af Vigtighed, om man kunde faa konstateret, om den Dom, der i Hamburg udtales over Svinene i Almindelighed, ogsaa virkelig gjælder Sengsvinene, thi de jyske Slagterier klage som sagt med stor Bestemthed over Sengsvinenes Beskaffenhed.

Professor Jørgensen kommer oftere i Slagterierne og hører da altid Klager over, at de danske Svin ere gaaede tilbage, navnlig ønsker man Fedtmængden erstattet med Kjød.

Inspektør Buus. Da Exporten af Svin er bleven bety-

delig, var det nok værd at faa konstateret, om vore Svin virkelig ere mangelfulde, og i hvilken Retning Manglerne gaa, for at Landmændene kunne have noget at holde sig til. Sender man til et Slagteri et Hold Svin, hvoraf den ene Halvdelen er blød i Flæsket og den anden Halvdelen af bedre Kvalitet, gjøres der ingen Forskjel i Prisen, hvilket er forunderligt nok, og har et Slagteri faaet Smag paa en Gaards Produktion, søger det at lokke denne Gaards Produktion til sig ved at byde $\frac{1}{2}$ eller 1 Øre mere pr. Pund end ellers. Man har derfor ondt ved at forstaa, at Klagerne have et saadant Omfang, at det virkelig kan siges, at Flæsket er gaaet 8 à 10 Øre pr. Pund tilbage i Værdi, naar Værdiforskjellen ikke træder anderledes frem fra Slagteriernes Side, end den gjør.

Etatsraad Tesdorpf. I Hamburg har man lettere ved end i Holstebro og i Varde at blive af med de Svin, der ikke egne sig for Slagterierne, og som Følge deraf kan man foretage en strængere Sortering dér end her. De smaa letfedede Svin gaa til Baconslagterierne i selve Hamburg, medens af Resten en Del gaaer til Konsumenten paa Stedet, hvilken er meget betydelig, og det øvrige, som er den overvejende Del, gaaer Syd paa. — Da vi 1864 ikke havde Udsigt til at blive af med vore Svin, opfordrede Taleren Konsul Hansen til at anlægge et Slagteri her i Kjøbenhavn. Hansen gik strax ind paa Tanken, realiserede den og fik delvise Folk til at forestaa Slagteriet; men Taleren har senere hørt udtale af Hansens Sønner, at de ikke kunne forstaa, at Slagterierne i Hamburg kunne opnaa en højere Pris for deres Varer i London end Slagterierne her i Kjøbenhavn, skjøndt der ikke var nogen som helst Forskjel i Behandlingsmaaden. Han kan imidlertid ikke tro andet, end at det hidrører fra Sorteringen; man har maaske undertiden her Vanskelighed ved at blive af med Svin, der ikke egne sig for Slagteriet, og det medfører, at man stundom nødsages til at slagte Svin, man ikke vilde have slagtet for det engelske Marked.

Inspektør Buus. I Holstebro finder ogsaa en Sortering Sted, men forøvrigt kunne jo de slette Egenskaber, hvorover der klages, ikke sees, førend Svinene ere slagtede.

Grosserer Rützou. Grunden til, at man i Hamburg kan byde en højere Pris for Svin end her, er vistnok — foruden det, at man dér kan lade de Svin, man ikke vil have, gaa til Sydtyskland, — at man dér opnaaer en højere Pris for Affaldet, der sælges til Skibsproviantering og Export, end her i Kjøbenhavn.